

Test Booklet Code & No.

प्रश्नपत्रिका कोड व क्र.

D

Paper-III

PUBLIC ADMINISTRATION

Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) .....

(Name) .....

2. (Signature) .....

(Name) .....

Seat No.

--	--	--	--	--	--

(In figures as in Admit Card)

Seat No. ....

(In words)

OMR Sheet No.

--	--	--	--	--	--

(To be filled by the Candidate)

MAY - 21316

Time Allowed : 2½ Hours]

[Maximum Marks : 150

Number of Pages in this Booklet : 40

Number of Questions in this Booklet : 75

Instructions for the Candidates

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of **75** objective type questions. Each question will carry *two* marks. *All* questions of Paper-III will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
  - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
  - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
  - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
Example : where (C) is the correct response.

☐	☐	☒	☐
A	B	C	D
- Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only**. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.**
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.**
- There is no negative marking for incorrect answers.**

विद्यार्थ्यांसाठी महत्वाच्या सूचना

- परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत **75** बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
- परीक्षा सुरु झाल्यावर विद्यार्थ्यांला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून घ्याव्यात.
  - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
  - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून घ्यावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
  - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळ/निळ करवा.
उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.

☐	☐	☒	☐
A	B	C	D
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे **ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शावावीत**. इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खुण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमागीचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्यांला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्यांनी मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.**
- कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.**
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.**

MAY - 21316/III—D

Public Administration
Paper III
लोकप्रशासन
प्रश्नपत्रिका III

Time Allowed : 2½ Hours]

[Maximum Marks : 150

Note : This paper contains **Seventy Five (75)** multiple choice questions. Each carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण **पचहत्तर (75)** बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

<p>1. If the President wants to resign, he shall address his letter of resignation to :</p> <p>(A) Chief Justice of India</p> <p>(B) Prime Minister of India</p> <p>(C) Vice-President of India</p> <p>(D) Speaker of Lok Sabha</p> <p>2. The Administrative Head of the State Administration is .....</p> <p>(A) Governor</p> <p>(B) Chief Minister</p> <p>(C) Chief Secretary</p> <p>(D) Finance Commission</p>	<p>1. राजीनामा देण्याचे पत्र राष्ट्रपती खालीलपैकी कोणाकडे सोपवतात ?</p> <p>(A) भारताचा मुख्य न्यायाधीश</p> <p>(B) भारताचे पंतप्रधान</p> <p>(C) भारताचे उपराष्ट्रपती</p> <p>(D) लोकसभेचा सभापती</p> <p>2. राज्य प्रशासनाचे प्रशासकीय प्रमुख ..... असतात.</p> <p>(A) राज्यपाल</p> <p>(B) मुख्यमंत्री</p> <p>(C) मुख्य सचिव</p> <p>(D) वित्त आयोग</p>
---	--

3. The Chief Secretaries Conference is presided over by :

(A) Governor

(B) Chief Minister

(C) Union Minister for Home Affairs

(D) Cabinet Secretary, Govt. of India

4. The executive power of state in India is vested in .....

(A) Governor

(B) Chief Minister

(C) State Cabinet

(D) State Administration

3. मुख्य सचिवांच्या परिषदेची अध्यक्षता ..... करतात.

(A) राज्यपाल

(B) मुख्यमंत्री

(C) केंद्रीय गृहविभाग मंत्री

(D) केंद्रशासनाचा मंत्रिमंडळ सचिव

4. भारतामध्ये कार्यकारी सत्ता ..... यामध्ये ग्रथीत केलेली आहे.

(A) राज्यपाल

(B) मुख्यमंत्री

(C) राज्यमंत्रिमंडळ

(D) राज्य प्रशासन

5. Match List I with List II and select the correct answer from the codes given below :

List I

- (a) Attached Offices
(b) Subordinate Offices
(c) Ministry
(d) Secretariat

List II

- (1) Largest Subdivision
(2) Executive Direction
(3) Policy Making
(4) Field Establishment

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
(A) (1) (4) (3) (2)
(B) (2) (4) (1) (3)
(C) (1) (2) (3) (4)
(D) (1) (4) (2) (3)

5. सूची I शी सूची II ला जुळवा आणि खाली दिलेल्या संकेतांकातून योग्य उत्तर निवडा :

सूची I

- (a) संलग्न कार्यालय
(b) दुय्यम कार्यालय
(c) मंत्रालय
(d) सचिवालय

सूची II

- (1) विस्तृत उपविभाग
(2) कार्यकारी दिशादर्शन
(3) धोरण निर्मिती
(4) क्षेत्रीय व्यवस्था

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
(A) (1) (4) (3) (2)
(B) (2) (4) (1) (3)
(C) (1) (2) (3) (4)
(D) (1) (4) (2) (3)

6. The functions of Union Public Service Commission can be extended

by :

- (A) President
- (B) Prime Minister
- (C) Parliament
- (D) Ministry of Personnel

7. The classification of services in India is governed by the :

- (A) Civil Service Rule, 1930
- (B) Civil Service Rule, 1950
- (C) Civil Service Rule, 1960
- (D) Civil Service Rule, 1987

6. संघ लोकसेवा आयोगाच्या कार्याचा विस्तार ..... यांच्याद्वारे केला जाऊ शकतो.

- (A) राष्ट्राध्यक्ष
- (B) पंतप्रधान
- (C) संसद
- (D) कार्मिक मंत्रालय

7. खालीलपैकी कोणत्या कायद्याने भारतीय शासन सेवेचे वर्गीकरण केलेले आहे ?

- (A) नागरी सेवा कायदा, 1930
- (B) नागरी सेवा कायदा, 1950
- (C) नागरी सेवा कायदा, 1960
- (D) नागरी सेवा कायदा, 1987

8. The primary function of Personnel Administration is :

- (A) Recruitment
- (B) Training
- (C) Manpower Planning
- (D) Position Classification

9. Manpower planning precedes :

- (A) Recruitment
- (B) Training
- (C) Selection
- (D) Probation

10. Informal Training broadens an individual's :

- (A) Faculty
- (B) Knowledge
- (C) Efficiency
- (D) Relations

8. कार्मिक प्रशासनाचे प्राथमिक कार्य ..... हे आहे.

- (A) सेवकभरती
- (B) प्रशिक्षण
- (C) मानवसंसाधन नियोजन
- (D) स्थिती वर्गीकरण

9. मानव संसाधन नियोजन आधी ..... हे कार्य येते.

- (A) सेवकभरती
- (B) प्रशिक्षण
- (C) निवड
- (D) मर्यादित कालभरती

10. अनौपचारिक प्रशिक्षणाने व्यक्तीची खालील क्षमता विस्तारित होते :

- (A) कार्यकौशल्य
- (B) ज्ञान
- (C) कार्यक्षमता
- (D) संबंध

11. Which of the following report deals with the relations between the specialists and generalists ?

- (A) Haldane Committee Report
- (B) Sarkaria Commission Report
- (C) Fulton Committee Report
- (D) Kothari Committee Report

12. Reservation for the Scheduled Castes and Scheduled Tribes in the services has been provided in the Indian Constitution under .....

- (A) Article 315
- (B) Article 335
- (C) Article 365
- (D) Article 375

11. खालीलपैकी कोणता अहवाल विशेषज्ञ आणि साधारण संबंधाशी निगडित आहे ?

- (A) हल्डेन समिती अहवाल
- (B) सरकारिया आयोग अहवाल
- (C) फुलटन समिती अहवाल
- (D) कोठारी समिती अहवाल

12. वर्गीकृत जाती/जमातीसाठी सेवेमध्ये आरक्षण भारतीय घटनेत कोणत्या कलमाखाली ..... दिलेले आहे ?

- (A) कलम 315
- (B) कलम 335
- (C) कलम 365
- (D) कलम 375

13. The Union Public Service Commission of India has been established under the ..... of the Indian Constitution.

- (A) Article 315
- (B) Article 320
- (C) Article 325
- (D) Article 335

14. The Railway Budget was separated from the Central Budget in the year .....

- (A) 1920
- (B) 1921
- (C) 1922
- (D) 1923

13. संघ लोकसेवा आयोगाची भारतीय घटनेमधील ..... या कलामान्वये करण्यात आली.

- (A) कलम 315
- (B) कलम 320
- (C) कलम 325
- (D) कलम 335

14. रेल्वेचे अंदाजपत्रक केंद्रीय अंदाजपत्रकापासून वर्ष ..... मध्ये विभक्त करण्यात आले.

- (A) 1920
- (B) 1921
- (C) 1922
- (D) 1923

15. The term 'Performance Budget' was coined by :

- (A) Administrative Reform Commission
- (B) Second Hoover Commission of USA
- (C) Estimate Committee of India
- (D) First Hoover Commission of USA

16. The number of demands in the general budget for civil expenditure is :

- (A) 103
- (B) 106
- (C) 102
- (D) 109

15. कार्यलक्षी अंदाजपत्रक हा शब्दप्रयोग .....

ह्यामध्ये प्रचलित झाला.

- (A) प्रशासन सुधार आयोग
- (B) दुसरे हुव्हर आयोग (अमेरिका)
- (C) अंदाज समिती (भारत)
- (D) पहिले हुव्हर आयोग (अमेरिका)

16. भारतीय अंदाजपत्रकांत नागरी खर्चाच्या मागण्यांची संख्या ..... आहे.

- (A) 103
- (B) 106
- (C) 102
- (D) 109

17. Match List I with List II and select the correct answer from the codes given below :

List I

- (a) Cash budget
- (b) Dual budget
- (c) Revenue budget
- (d) Single budget

List II

- (1) France
- (2) Britain
- (3) USA
- (4) India

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (2) (4) (3) (1)
- (B) (4) (3) (2) (1)
- (C) (3) (1) (4) (2)
- (D) (3) (4) (1) (2)

17. सूची I शी सूची II ला जुळवा आणि खाली दिलेल्या संकेतांकातून योग्य उत्तर निवडा :

सूची I

- (a) रोख अर्थसंकल्प
- (b) द्वि अर्थसंकल्प
- (c) महसूल अर्थसंकल्प
- (d) एक अर्थसंकल्प

सूची II

- (1) फ्रान्स
- (2) ब्रिटन
- (3) अमेरिका
- (4) भारत

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (2) (4) (3) (1)
- (B) (4) (3) (2) (1)
- (C) (3) (1) (4) (2)
- (D) (3) (4) (1) (2)

18. Audit in India is governed by :

- (A) Constitution
- (B) Act
- (C) Executive order
- (D) British Legacy

19. The Union Government allocates development funds to the states under article :

- (A) 268
- (B) 282
- (C) 284
- (D) 285

18. भारतामध्ये लेखा कार्य याद्वारे नियंत्रित केले जातो :

- (A) राज्यघटना
- (B) कायदा
- (C) कार्यकारी आज्ञा
- (D) ब्रिटीश परंपरा

19. केंद्रशासन घटक राज्यांना ..... कलमान्वये विकास निधीची विभागणी करते.

- (A) 268
- (B) 282
- (C) 284
- (D) 285

20. Match List I with List II and select the correct answer from the codes given below :

List I

- (a) Finance Commission
- (b) Comptroller and Auditor General
- (c) Commissioner for SCST
- (d) Central Administrative Tribunal

List II

- (1) Plural Body
- (2) Created by an act of Parliament
- (3) Under Central Government
- (4) Common to Centre and the States

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (3) (2) (4) (1)
- (B) (4) (3) (2) (1)
- (C) (2) (4) (1) (3)
- (D) (1) (2) (3) (4)

20. सूची I शी सूची II ला जुळवा आणि खाली दिलेल्या संकेतांकातून योग्य उत्तर निवडा :

सूची I

- (a) वित्त आयोग
- (b) अभिलेखा व महालेखापाल
- (c) वर्गीकृत जाती-जमाती आयुक्त
- (d) केंद्रीय प्रशासकीय प्राधिकरण

सूची II

- (1) बहुल संस्था
- (2) संसदेच्या कायद्याने निर्मिती
- (3) केंद्र शासनाच्या अधीन
- (4) केंद्र आणि राज्य ह्यांत समान

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (3) (2) (4) (1)
- (B) (4) (3) (2) (1)
- (C) (2) (4) (1) (3)
- (D) (1) (2) (3) (4)

21. Which of the following is the first step in starting the Research Process ?

- (A) Searching sources of information to locate problem
- (B) Survey of related literature
- (C) Identification of problem
- (D) Searching for solution to the problem

22. A hypothesis should always be :

- (A) Interrogative
- (B) Analytical
- (C) Descriptive
- (D) General

21. संशोधन प्रक्रियेच्या प्रारंभाची पहिली पायरी खालीलपैकी कोणती आहे ?

- (A) क्षेत्रीय समस्येच्या माहितीचे शोध स्रोत
- (B) संबंधित साहित्याचे सर्वेक्षण
- (C) समस्येचे शोधन
- (D) समस्येच्या उपायासाठी शोध

22. गृहीतक नेहमी ..... असते.

- (A) प्रश्नात्मक
- (B) विश्लेषणात्मक
- (C) वर्णनात्मक
- (D) सामान्य

23. The interpretative phase in research

design means :

(A) Data collection

(B) Data editing

(C) Data coding

(D) Data analysis

24. 74th Constitutional Amendment does

not apply to which of the following ?

(A) Municipal Corporation

(B) Metropolitan Corporation

(C) Nagarpalika

(D) Group Gram Panchayat

23. संशोधन आराखड्यात निर्वचनात्मक टप्पा

म्हणजे :

(A) माहिती संकलन

(B) माहिती संपादन

(C) माहिती संहिता

(D) माहिती विश्लेषण

24. खालीलपैकी कोणवर 74वे घटना दुरुस्ती कलम

लागू होत नाही ?

(A) म्युनिसिपल कार्पोरेशन

(B) माहानगर निगम

(C) नगरपालिका

(D) गट ग्रामपंचायत

25. Which of the following is *not* a
“graphic representation” ?

(A) Pie chart

(B) Bar chart

(C) Table

(D) Histogram

26. In which year the Municipal
Corporations were set up in Bombay
and Calcutta ?

(A) 1687

(B) 1726

(C) 1909

(D) 1924

25. खालीलपैकी आलेखीय प्रस्तुतता कोणाशी
संबंधित नाही ?

(A) पाई चार्ट

(B) बार चार्ट

(C) तक्ता

(D) हिस्टोग्राम

26. मुंबई आणि कलकत्ता महानगरपालिका कोणत्या
साली स्थापित झाले ?

(A) 1687

(B) 1726

(C) 1909

(D) 1924

27. The District and Sessions Judge
work directly under the control
of .....

- (A) District Collector
- (B) Governor of State
- (C) Law Minister
- (D) High Court

28. Change in social culture and
values is a :

- (A) Linear Change
- (B) Up-down Change
- (C) Circular Change
- (D) Revolutionary

27. जिल्हा आणि सेशन न्यायाधीश थेट .....यांच्या
नियंत्रणाखाली कार्य करतात.

- (A) जिल्हाधिकारी
- (B) राज्यपाल
- (C) विधी मंत्री
- (D) उच्चन्यायालय

28. समाजाची संस्कृती आणि मूल्यातील बदल हा
.....असतो.

- (A) रेखीय
- (B) ऊर्ध्व-अधोगामी
- (C) वर्तुळीय
- (D) क्रांतिकारी

29. Renuka Ray Committee recommended for the establishment of :

- (A) Separate Ministry of Social Welfare
- (B) Separate Ministry of Education
- (C) Separate Ministry of Law
- (D) Separate Ministry of Environment

30. New Economic Policy's focus is on :

- (A) System Change
- (B) Liberalising Control System
- (C) Closure of Unviable Units
- (D) Outright Privatisation

31. The Incremental Model was propounded by :

- (A) H. Simon
- (B) Dror
- (C) Follet
- (D) Lindblom

29. रेणुका राय समितीने ..... स्थापनेशी शिफारस केलेले आहे.

- (A) समाजकल्याणाचे स्वतंत्र मंत्रालय
- (B) शिक्षणाचे स्वतंत्र मंत्रालय
- (C) विधीचे स्वतंत्र मंत्रालय
- (D) पर्यावरणाचे स्वतंत्र मंत्रालय

30. नव आर्थिक धोरणाचा रोख ..... हा आहे.

- (A) व्यवस्थाबदल
- (B) व्यवस्था नियंत्रणबाबत मोकळीक
- (C) असक्षम एकक बंद
- (D) थेट खाजगीकरण

31. टप्प्या-टप्प्याने वाढीचे प्रारूप ..... यांनी पुरस्कृत केले.

- (A) एच. सायमन
- (B) ड्रोर
- (C) फॉलेट
- (D) लिंडब्लोम

32. The various stages of Optimal Model (Dror) are interconnected by channels of :

- (A) Authority
- (B) Responsibility
- (C) Communication
- (D) Command

33. Out of the following which is the major cause of Cotton Grower's (Farmers) suicides in Vidarbha region ?

- (A) Wrong Policies of State Government
- (B) Lack of Water Supply
- (C) Entry of Multinational Companies in Marketing BT Cotton, Seeds and Fertilizers
- (D) Lack of Electric Supply

32. परिस्थितिसीमित प्रारूप (ड्रोर) विविध टप्पे एकमेकांशी ..... मार्गाने जोडले जातात.

- (A) अधिकार
- (B) जबाबदारी
- (C) संचारण
- (D) आज्ञा

33. विदर्भातील कापूस उत्पादक (शेतकऱ्यांच्या) आत्महत्येचे प्रमुख कारण खालीलपैकी कोणते आहे ?

- (A) राज्य शासनाची चुकीची धोरणे
- (B) पाणी पुरवठ्याची कमतरता
- (C) बी.टी. कॉटन सीडस् व खतांचे बहुराष्ट्रीय विपणन कंपनीचे प्रवेश
- (D) वीज पुरवठ्याची कमतरता

34. Jan Dhan Yojana is meant for :

- (A) Vocational Training
- (B) Housing
- (C) Banking and Insurance
- (D) Higher Education

35. MUDRA Bank's (Micro-Unit Development Reforming Agency) purposes is to help :

- (A) First generation entrepreneurs
- (B) Rehabilitation
- (C) Reconstruction
- (D) Revival of PSUs

34. जनधन योजना ..... यासाठी आहे.

- (A) व्यावसायिक शिक्षण
- (B) गृहनिर्माण
- (C) पतसंस्था आणि विमा
- (D) उच्च शिक्षण

35. मुद्रा बँकेचा हेतू ..... याबाबतीत मदत करणे आहे.

- (A) पहिल्या पिढीतील उद्योजक
- (B) पुर्नव्यवस्थापन
- (C) पुर्ननिर्माण
- (D) सार्वजनिक उपक्रमांचे पुर्नजीवन

36. Who has described 'Modern State' as Administrative State ?

- (A) Henri Fayol
- (B) W. Willoughby
- (C) Sheldon
- (D) F.H. Finer

37. Distinction between private and public administration initially was :

- (1) Scientific
- (2) Accidental
- (3) Convenient
- (4) Popular

Select the *correct* answer :

- (A) (1)
- (B) (1) and (2)
- (C) (3) and (4)
- (D) (4)

36. आधुनिक राज्य हे प्रशासकीय राज्य आहे असे वर्णन कोणी केलेले आहे ?

- (A) हेन्री फेयॉल
- (B) डब्ल्यू. विलोबी
- (C) शेल्डन
- (D) एफ.एच. फायनर

37. लोक प्रशासन आणि खाजगी प्रशासन अशी विभागणी प्रथमतः ..... होती.

- (1) शास्त्रीय
- (2) अपघातात्मक
- (3) सोयीचे
- (4) लोकमान्य

योग्य पर्याय निवडा :

- (A) (1)
- (B) (1) आणि (2)
- (C) (3) आणि (4)
- (D) (4)

38. The first 'C' in POCCC functions means :

- (A) Co-ordination
- (B) Command
- (C) Control
- (D) Collaboration

39. The Re-Inventing Government is also known as .....

- (A) New Public Management
- (B) New Public Administration
- (C) New Business Administration
- (D) New Administrative Management

40. New Public Management emphasises on :

- (A) Social Equality
- (B) Lean Government
- (C) Programme appraisal
- (D) Management by objective

38. पोकाक [POCCC] कार्यामध्ये पहिला 'C' म्हणजे :

- (A) समन्वय
- (B) आज्ञा
- (C) नियंत्रण
- (D) संमिलन

39. रि-इन्व्हेन्टींग गव्हर्नमेन्ट ..... या नावाने ओळखले जाते.

- (A) नवीन लोक व्यवस्थापन
- (B) नवीन लोक प्रशासन
- (C) नवीन उद्योग प्रशासन
- (D) नवीन प्रशासकीय व्यवस्थापन

40. नवलोक व्यवस्थापनाचा भर ..... यामध्ये आहे.

- (A) सामाजिक समानता
- (B) किमान शासन
- (C) कार्यक्रमाचे मूल्यांकन
- (D) हेतूलक्षी व्यवस्थापन

41. The following is an art of implementing welfare policies into action :

- (A) Social Administration
- (B) New Public Management
- (C) Development Administration
- (D) New Public Administration

42. Final stage in the evolution of Public Administration is :

- (A) Search for principles
- (B) Comparative study
- (C) Concern for Public Policy Analysis
- (D) Development of New Public Administration

41. खालीलपैकी हे कल्याणकारी धोरणे प्रत्यक्षात अंमलात आणण्याची कला आहे :

- (A) सामाजिक प्रशासन
- (B) नवलोक व्यवस्थापन
- (C) विकासाचे प्रशासन
- (D) नवलोक प्रशासन

42. लोक प्रशासनाच्या उगमाचा अंतिम टप्पा खालीलपैकी कोणता ?

- (A) तत्वांचा शोध
- (B) तौलनिक अभ्यास
- (C) सार्वजनिक धोरण विश्लेषणासंबंधी
- (D) नवलोक प्रशासनाचा विकास

43. Which one of the following characteristics is *not* identified with Development Administration ?

- (A) Change-oriented
- (B) Result-orientation
- (C) Client-orientation
- (D) Value-orientation

44. 'The staff must have passion for anonymity.' This statement is associated with :

- (A) Hoover Commission
- (B) Fulton Committee
- (C) Gorwala Committee
- (D) Brownlow Committee

43. खालीलपैकी कोणती एक विशेषता विकास प्रशासनाशी निगडित नाही ?

- (A) बदलाभिमुख
- (B) निकालाभिमुख
- (C) ग्राहकाभिमुख
- (D) मूल्याभिमुख

44. कर्मचाऱ्यांमध्ये निनावासाठी अतिशय आवड असली पहिजे. हे विधान याच्याशी संबंधित आहे :

- (A) हुवर समिती
- (B) फुलटन समिती
- (C) गोरवाला समिती
- (D) ब्रॉनलो समिती

45. Line Agency is principally a :

- (A) Functional subdivision
- (B) Coordinating system
- (C) Advisory agency
- (D) Vertical relationship

46. The concept of “one subordinate and one superior” is associated with :

- (A) Hierarchy
- (B) Unity of command
- (C) Centralisation
- (D) Span of control

47. Who described the classical approach as the Engineering Approach ?

- (A) Gulick
- (B) Fayol
- (C) Urwick
- (D) Mooney

45. पंक्ती अभिकरण हे प्रामुख्याने ..... आहे.

- (A) कार्यात्मक उपविभाग
- (B) समन्वयक व्यवस्था
- (C) सल्लागार अभिकरण
- (D) उर्ध्वगामी संबंध

46. एक वरिष्ठ आणि एक कनिष्ठ ही संकल्पना ..... यांच्याशी संबंधित आहे.

- (A) पदसोपान
- (B) आज्ञेची एकता
- (C) केंद्रिकरण
- (D) नियंत्रण कक्षा

47. “अभिजात दृष्टिकोण म्हणजे अभियांत्रिकी दृष्टिकोन” असे कोणी म्हटले आहे ?

- (A) गुलिक
- (B) फेयॉल
- (C) उरविक
- (D) मुने

48. Non-developmental administration

is also known as :

- (A) Financial Administration
- (B) Personnel Administration
- (C) Traditional Administration
- (D) Welfare Administration

49. Principle of scalar chain was

advocated by :

- (A) Henri Fayol
- (B) Urwick
- (C) F.W. Taylor
- (D) Barnard

48. गैर-विकासाचे प्रशासन म्हणजे :

- (A) वित्तीय प्रशासन
- (B) कार्मिक प्रशासन
- (C) पारंपारिक प्रशासन
- (D) कल्याण प्रशासन

49. सोपान साखळीचे तत्त्व कोणी प्रतिपादन केले

होते ?

- (A) हेन्री फेयॉल
- (B) उरविक
- (C) एफ.डब्ल्यू. टेलर
- (D) बर्नार्ड

50. Which of the following is relevant to span of control ?

- (1) Nature of work
- (2) Personality
- (3) Age of agency
- (4) Location of original units

Select the *correct* answer :

- (A) (2) and (3)
- (B) (1), (2) and (3)
- (C) (1), (2) and (4)
- (D) (1), (2), (3) and (4)

51. The success of a hierarchical system primarily depends upon :

- (A) Decision making
- (B) Control
- (C) Coordination
- (D) Mutual faith

50. नियंत्रण कक्षेचा खालीलपैकी कोणत्या घटकाशी संबंध आहे ?

- (1) कामाचे स्वरूप
- (2) व्यक्तिमत्त्व
- (3) अधिकरणाची कालावधी
- (4) मूळ घटकाचे क्षेत्र

योग्य पर्याय निवडा :

- (A) (2) आणि (3)
- (B) (1), (2) आणि (3)
- (C) (1), (2) आणि (4)
- (D) (1), (2), (3) आणि (4)

51. पदसोपान व्यवस्थेचे यश प्राथमिकतः ..... यावर अवलंबून आहे.

- (A) निर्णय निर्धारण
- (B) नियंत्रण
- (C) समन्वय
- (D) परस्पर विश्वास

52. "One wheel (alone) does not turn and keep the cart in motion." Who is the other wheel in Kautilya's Arthshastra ?

- (A) People
- (B) Army
- (C) Amatya
- (D) Kosh

53. "Business like the administration of government may and should be, but it is not business." Who said it ?

- (A) Woodrow Wilson
- (B) Elton Mayo
- (C) Mary Parker Follett
- (D) Herbert Simon

52. एक चाक (केवळ) फिरवून गाड्याला गती देऊ शकत नाही. कौटिल्याच्या अर्थशास्त्रानुसार दुसरे चाक कोणते आहे ?

- (A) लोक
- (B) सैन्य
- (C) अमात्य
- (D) निधी

53. "शासकीय प्रशासन व्यावसायिक असेल वा असावे तथापि ते व्यवसाय नाही." असे कोणी म्हटले आहे ?

- (A) वुड्रो विल्सन
- (B) एल्टन मेयो
- (C) मेरी पार्कर फॉलेट
- (D) हर्बर्ट सायमन

54. Development Administration does not refer to :

- (A) Administration of Development Programmes
- (B) Strengthening of Administrative Capabilities
- (C) Developing Political Culture
- (D) Planning and Capacity Building of Institutions

55. According to F.W. Riggs, which of the following is not an element of the overlapping feature of the Prismatic Society ?

- (A) Polycommunalism
- (B) Polynormativism
- (C) Formalism
- (D) Nepotism

54. विकासाचे प्रशासन ..... यांच्याशी संबंधित आहे.

- (A) विकास कार्यक्रमांचे प्रशासन
- (B) प्रशासनिक क्षमतांचे सशक्तीकरण
- (C) राजकीय संस्कृती विकसित करणे
- (D) संस्थांचे नियोजन व क्षमता निर्मिती

55. लोलकात्मक समाजा परस्परवर्ती वैशिष्ट्य खालीलपैकी कोणत्या वैशिष्ट्यांत येत नाही ?

- (A) जमातीवाद
- (B) अनेक आदर्शवादी
- (C) औपचारिकतावाद
- (D) ज्ञातीवाद

56. Who put forth the concept of constructive conflict in an organisation ?

- (A) Elton Mayo
- (B) Mary Parkar Follet
- (C) Max Weber
- (D) Henry Fayol

57. The ultimate activity in Simon's decision-making is :

- (A) Planning
- (B) Designing
- (C) Choice
- (D) Evaluation

58. Management by integration and self-control refers to :

- (A) Need hierarchy theory
- (B) Theory X
- (C) Theory Y
- (D) Path-Goal Theory

56. संघटनेच्या रचनेतील संघर्षाची संकल्पना खालीलपैकी कोणी मांडली ?

- (A) एल्टन मेयो
- (B) मेरी पार्कर फॉलेट
- (C) मॅक्स वेबर
- (D) हेन्री फेयॉल

57. सायमनच्या निर्णय प्रक्रियेत शेवटची कृती ..... हे आहे.

- (A) नियोजन
- (B) पर्याय-रचना
- (C) निवड
- (D) मूल्यांकन

58. एकात्म व्यवस्थापन आणि स्वयं नियंत्रणाचा संदर्भ ..... हे आहे.

- (A) गरज पदसोपान सिद्धांत
- (B) 'क्ष' सिद्धांत
- (C) 'य' सिद्धांत
- (D) पथ-ध्येय सिद्धांत

59. The crux of development administration is :

- (A) Technological change
- (B) Cultural change
- (C) Political change
- (D) Societal change at large

60. Major characteristics of national bureaucracies in developing countries are :

- (A) Basic pattern of administration is imitative rather than false
- (B) Deficiency in skilled manpower necessary for development
- (C) Wide spread discrepancy between form and reality
- (D) Dominant Political party mobilisation

59. विकास प्रशासनाचा गाभा .....
हे आहे.

- (A) तांत्रिक बदल
- (B) सांस्कृतिक बदल
- (C) राजकीय बदल
- (D) व्यापक सामाजिक बदल

60. विकसनशील देशांची नोकरशाहीचे प्रमुख वैशिष्ट्ये हे आहे :

- (A) प्रशासनाचा मूलभूत प्रकार हा खोट्यापेक्षा जास्त अनुकरणीय आहे
- (B) विकासासाठी आवश्यक कौशल्य प्राप्त मनुष्यबळाची कमतरता
- (C) वास्तविकता व रचना यातील तीव्र तफावत
- (D) राजकीय पक्षांची प्रभावी गतिशीलता

61. Assertion (A) and Reason (R)
Pattern :

Assertion (A) : W e b e r ' s
bureaucracy model
is described as
'Closed System
Model'.

Reason (R) : It considered
organization-
environment
intreactions.

Select the *correct* answer from the
codes given below :

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true and
(R) is the correct explanation
of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true but
(R) is not the correct
explanation of (A)
- (C) (A) is true but (R) is false
- (D) (A) is false but (R) is true

61. विधान (A) आणि कारण (R) आहे :

विधान (A) : वेबरचे नोकरशाही
प्रारूपाचे बंद व्यवस्था
प्रारूप असे वर्णन केले
जाते.

कारण (R) : ते संघटन-पर्यावरण
अंतःक्रिया मान्य करतात.

खाली दिलेल्या संकेतांकामधून योग्य पर्याय
निवडा :

संकेतांक :

- (A) (A) व (R) दोन्ही बरोबर आहेत आणि
(R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे
- (B) (A) व (R) दोन्ही बरोबर आहेत, परंतु
(R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण नाही
- (C) (A) हे बरोबर आहे, परंतु (R) हे चूक
आहे
- (D) (A) हे चूक आहे, परंतु (R) हे बरोबर
आहे

62. Which of the following activities are included in staffing ?

- (1) Recruitment
- (2) Selection
- (3) Transfer
- (4) Promotion

Select the *correct* answer :

- (A) (1) and (4)
- (B) (1), (3) and (4)
- (C) (1), (2) and (4)
- (D) (1), (2), (3) and (4)

63. Single unified grading personnel structure in UK was recommended by :

- (A) Haldane Committee
- (B) Fulton Committee
- (C) Northcote Trevelyan Report
- (D) Atkinson Committee

62. खालीलपैकी कोणत्या कृतींचा समावेश कार्मिकतेशी आहे ?

- (1) भरती
- (2) निवड
- (3) बदली
- (4) बढती

योग्य पर्याय निवडा :

- (A) (1) आणि (4)
- (B) (1), (3) आणि (4)
- (C) (1), (2) आणि (4)
- (D) (1), (2), (3) आणि (4)

63. इंग्लंडमध्ये एक एकात्मिक स्तरीकृत कार्मिक रचनेची शिफारस कोणी केली ?

- (A) हॉल्डेन समिती
- (B) फुल्टन समिती
- (C) नॉर्थकॉट ट्रेव्हेलियन अहवाल
- (D) अटकींसन् समिती

64. The spoils system in the USA was based purely on :

- (A) Patronage
- (B) Kinship
- (C) Social status
- (D) Political Considerations

65. The principle of hierarchy of laws as embodied in the US Constitution, establishes :

- (A) Power of Judicial Review
- (B) Congressional Power to Enact Laws
- (C) People's Supremacy
- (D) Emergency Powers of the President

64. अमेरिकेतील विजेत्याची तूट व्यवस्था पूर्णपणे ..... यावर आधारलेली आहे.

- (A) संरक्षकता
- (B) ज्ञातीगट
- (C) सामाजिक दर्जा
- (D) राजकीय संदर्भ

65. अमेरिकन घटनेतील कायद्याच्या श्रेणीच्या तत्वाने ..... प्रस्थापित होते.

- (A) न्यायालयीन पुनर्विलोकनाचा अधिकार
- (B) काँग्रेसची कायदा करण्याचा अधिकार
- (C) जनतेचे श्रेष्ठत्व
- (D) राष्ट्राध्यक्षाचे आणीबाणीचे अधिकार

66. Assertion (A) and Reason (R) pattern :

Assertion (A) : In UK the executive is a part of the legislature.

Reason (R) : UK did not adopt the principle of separation.

Select the *correct* answer from the codes given below :

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true but (R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true but (R) is false
- (D) (A) is false but (R) is true

66. विधान (A) आणि कारण (R) प्रारूप :

विधान (A) : इंग्लंडमध्ये कार्यकारीणी हे कायदेमंडळाचा भाग आहे.

कारण (R) : ब्रिटनने विभाजनाचे तत्व स्वीकारलेले नाही.

खाली दिलेल्या संकेतांकामधून योग्य पर्याय निवडा :

संकेतांक :

- (A) (A) व (R) दोन्ही बरोबर आहेत आणि (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे
- (B) (A) व (R) दोन्ही बरोबर आहेत, परंतु (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण नाही
- (C) (A) हे बरोबर आहे, परंतु (R) हे चूक आहे
- (D) (A) हे चूक आहे, परंतु (R) हे बरोबर आहे

67. While discussing a budget, the legislature cannot :
- (A) given assent to the demand
(B) reduce the demand
(C) refuse the demand
(D) increase the demand
68. The Parliamentary Commissioner for administration was appointed in the UK in :
- (A) 1957
(B) 1959
(C) 1967
(D) 1968
69. In the USA the spoil system was discarded in favour of the 'Merit Principle' by the following Act :
- (A) Civil Service Reform Act, 1978
(B) Pendelton Act, 1883
(C) Hatch Act, 1939
(D) Civil Service Act of 1853
67. अर्थसंकल्पावर चर्चा करतांना विधिमंडळ ..... करू शकत नाही.
- (A) मागणीला मान्यता देणे
(B) मागणी कमी करणे
(C) मागणी नाकारणे
(D) मागणी वाढवणे
68. ब्रिटनमध्ये प्रशासनासाठी संसदीय आयुक्ताची नेमणूक यासाली करण्यात आली :
- (A) 1957
(B) 1959
(C) 1967
(D) 1968
69. अमेरिकेमध्ये खालीलपैकी कोणत्या कायद्यांतर्गत लूटपद्धती नाकारून गुणवत्ता तत्वाचा स्वीकार केला होता ?
- (A) नागरी सेवा सुधारणा कायदा, 1978
(B) पेंडेल्टन कायदा, 1883
(C) हॅच कायदा, 1939
(D) नागरी सेवा कायदा, 1853

70. Assertion (A) Reason (R) Pattern :

Assertion (A) : France is more unitary than Britain.

Reason (R) : In Britain, local government enjoy a certain degree of autonomy.

Select the *correct* answer from the codes given below :

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true but (R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true but (R) is false
- (D) (A) is false but (R) is true

70. विधान (A) आणि कारण (R) प्रारूप :

विधान (A) : फ्रान्स ब्रिटनपेक्षा जास्त एकात्म आहे.

कारण (R) : ब्रिटनमध्ये स्थानिक शासन काही अंशाने स्वायत्तता उपभोगतात.

खाली दिलेल्या संकेतांकामधून योग्य पर्याय निवडा :

संकेतांक :

- (A) दोन्ही (A) व (R) बरोबर आहेत, आणि (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे
- (B) दोन्ही (A) व (R) बरोबर आहेत, पण (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
- (C) (A) हे बरोबर आहे, पण (R) हे चूक आहे
- (D) (A) हे चूक आहे, पण (R) हे बरोबर आहे

71. As a control process budget has a role of :

- (A) Political
- (B) Economic
- (C) Moral
- (D) Developmental

72. Classical approach to budgeting supports :

- (A) Deficit Budget
- (B) Surplus Budget
- (C) Balanced Budget
- (D) Growing Budget

73. Which is *not* a feature of diffracted society ?

- (A) High Differentiation
- (B) Functional Fusion
- (C) Universal Norms
- (D) Achievement Orientation

71. अंदाजपत्रकाच्या नियंत्रण प्रक्रियेची भूमिका ..... आहे.

- (A) राजकीय
- (B) आर्थिक
- (C) नैतिक
- (D) विकासात्मक

72. अंदाजपत्रकाचे अभिजात दृष्टिकोन ..... या अंदाजपत्रकाला पाठिंबा देते.

- (A) त्रुटीचे अंदाजपत्रक
- (B) अतिरिक्त अंदाजपत्रक
- (C) संतुलित अंदाजपत्रक
- (D) वाढीव अंदाजपत्रक

73. विकिरत समाजाचे खालीलपैकी कोणते वैशिष्ट्य नाही ?

- (A) अधिकतम विभक्तीकरण
- (B) कार्यात्मक संमिश्रण
- (C) वैश्विक नियम
- (D) प्राप्तीची अभिमुखता

74. Bureaucratic Development in democratic countries are considered to be :

- (A) Positive
- (B) Welfare oriented
- (C) Antithesis
- (D) Democratic

75. Assertion (A) and Reason (R) pattern :

Assertion (A) :

Civil servants are influenced by political executives in their work.

Reason (R) :

Civil servants put up only such proposals that are likely to be approved by the Ministers.

Select the correct answer by using the codes given below :

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true but (R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true but (R) is false
- (D) (A) is false but (R) is true

74. लोकशाही देशात नोकरशाहीचा विकास ..... समजला जातो.

- (A) सकारात्मक
- (B) कल्याण अभिमुख
- (C) विरोधाभासक
- (D) लोकशाहीत्मक

75. विधान (A) आणि कारण (R) नमुना :

विधान (A) :

शासकीय अधिकारी यांच्या कार्यावर राजकीय कार्यकाऱ्यांचा प्रभाव पडतो.

कारण (R) :

आपल्या मागण्या स्वाभाविक स्वीकार केले जातील अशीच प्रकरणे अधिकारी मंत्र्यापुढे ठेवतात.

खाली दिलेल्या संकेतांकामधून योग्य पर्याय निवडा :

संकेतांक :

- (A) (A) व (R) दोन्ही बरोबर आहेत आणि (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे
- (B) (A) व (R) दोन्ही बरोबर आहेत, पण (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण नाही
- (C) (A) हे बरोबर आहे, पण (R) हे चूक आहे
- (D) (A) हे चूक आहे, पण (R) हे बरोबर आहे

MAY - 21316/III—D

ROUGH WORK